

Årsberetning 2011

Kvinesdal kommune

Hovedtall og resultater for kommunens samlede økonomi og virksomhet

Rådmannens kommentarer:

Årsberetningen består hovedsakelig av den pliktige rapporteringen etter gjeldende lover og forskrifter med hensyn til økonomisk resultat, jfr. kommuneloven § 48 pkt. 5. En fyldig rapportering for tjenesteområdene vil fremkomme i årsrapporten.

Delen hovedtallsanalyse tar utgangspunkt i de økonomiske oversiktene for driftsregnskapet, investeringsregnskapet og balansen.

Resultatene er vurdert i forhold til budsjettet. Budsjettet forteller om forventninger til kommunens resultater, og vesentlige avvik i forhold til dette vil bli forklart.

Driftsregnskapet for 2011 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 2,848 mill.

Netto driftsresultat viser et positivt resultat 13,7 mill. kroner, mot 33,15 mill. i 2010. Det er anbefalt at netto driftsresultat bør utgjøre minst 3 % av driftsinntektene. For Kvinesdal kommune utgjør netto driftsresultats andel av driftsinntektene 2,9 %.

I regnskapet for 2011 er mindreforbruket i 2010 på 14,7 mill. kroner avsatt til disposisjonsfond i tråd med kommunestyrevedtaket. Det er i 2011 avsatt 22,3 mill. kr. til disposisjonsfondet. Det medfører at fondet styrker seg betydelig, disposisjonsfondet er nå pr. 31.12.11 på 58,7 mill. Dette er uten at mindreforbruket er fordelt.

Mindreforbruket på 2,848 mill. er omtrent fordelt av politikerne gjennom vedtak sak- K92/11 overførte bevilgninger på ca. 1,5 mill. og vedtak sak- K26/11 planleggingskostnader til Knaben/kommune delplan, reguleringsplan Feda og sentrumsplan på ca. 1,3 mill.

Den økonomiske utviklingen:

Driftsinntektene har en lavere økning (7%) enn driftsutgiftene som har en økning på 13%, dette må snus. Kommunen har opprettet prosjektet ”bedre og billigere” som skal være med på å bidra at driftsutgiftene blir redusert i fremtiden.

Kommunen må og holde fokus på lånegjelden.

Anna Camilla Bruno Dunsæd
Rådmann

20.02.12

Innholdsfortegnelse

Hovedtallsanalyse:	4
Utviklingen i kommunens lånegjeld:	8
Avviksanalyse av driften:	10
Investeringsregnskapet	13
Balansen:	15
Likviditetsgrad	17
Likestilling og mangfold:	18
Helse miljø og sikkerhet:.....	20
Klima og miljø	21
Utviklingen fremover	22

Hovedtallsanalyse:

Driftsinntekter:		2 011	Opprinnelig budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	2 010
600-619	Brukerbetalinger	15 579 135	14 800 068	14 655 030	14 572 934
620-670	Andre salgs- og leieinntekter	34 595 093	26 745 660	27 676 626	32 397 285
700-770	Overføring med krav til motytelse	80 193 162	22 835 356	36 948 965	84 343 870
800	Rammetilskudd	145 755 195	135 501 000	135 501 000	96 644 181
810	Andre statlige tilskudd	11 832 339	8 363 000	10 704 000	15 375 237
830-850, 880-890	Andre overføringer	2 743 985	3 895 008	4 185 008	4 139 444
870	Skatt på inntekt og formue	99 301 131	113 195 004	113 195 004	112 591 833
874	Eiendomsskatt	54 053 261	52 929 996	53 504 996	54 043 316
877	Andre direkte og indirekte skatter	29 425 953	29 706 000	29 706 000	29 304 394
SUM DRIFTSINNEKTER		473 479 254	407 971 092	426 076 629	443 412 493
Driftsutgifter:					
010-080, 160-165	Lønnsutgifter	245 796 509	221 385 635	229 110 561	229 214 141
090-099	Sosiale utgifter	62 987 796	66 056 637	64 556 637	53 759 456
100-285 -(160-165)	Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen	92 704 038	66 980 771	66 579 412	77 126 927
300-380	Kjøp av tjenester som erstatter kom. tjenesteproduksjon	21 639 743	18 497 102	20 418 180	23 849 097
400-490	Overføringer	36 741 939	14 431 032	29 880 062	27 943 608
590	Avskrivninger	20 890 612	0	16 300 000	16 325 286
690 + (290-790)	Fordelte utgifter	-1 370 586	-747 996	-1 399 996	-3 795 234
SUM DRIFTSUTGIFTER		479 390 051	386 603 181	425 444 856	424 423 280
Brutto driftsresultat		(5 910 797)	21 367 911	631 773	18 989 213
Finansinntekter:					
900-905	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	26 757 204	23 777 916	23 656 916	23 575 650
920	Mottatte avdrag på utlån	427 250	249 996	249 996	204 623
SUM EKSTERNE FINANSINNEKTER		27 184 454	24 027 912	23 906 912	23 780 272
Finansutgifter					
500	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	12 409 080	14 320 000	14 470 000	11 053 667
510	Avdragsutgifter	15 553 772	15 500 000	15 500 000	14 551 228
520	Utlån	490 755	250 000	250 000	338 515
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER		28 453 607	30 070 000	30 220 000	25 943 410
RESULTAT EKSTERNE FINANSTRANS.		(1 269 153)	(6 042 088)	(6 313 088)	(2 163 137)
990	Motpost avskrivninger	20 890 612	-	16 300 000	16 325 286
NETTO DRIFTSRESULTAT		13 710 662	15 325 823	10 618 685	33 151 362

INTERNE FINANSTRANSAKSJONER					
930	Bruk av tidligere års regnskapsmessige overskudd	14 719 380	-	14 719 379	6 297 538
940	Bruk av disposisjonsfond	5 489 244	-	4 614 780	4 133 303
950	Bruk av bundne driftsfond	13 452 401	8 136 096	8 531 096	9 698 174
SUM BRUK AV AVSETNINGER		33 661 025	8 136 096	27 865 255	20 129 015
570	Overført til investeringsregnskapet	10 251 643	9 267 012	10 251 643	3 727 930
530	Dekning av tidligere års regnskapsmessige underskudd	-	-	-	-
540	Avsetninger til disposisjonsfond	22 366 908	7 473 000	21 510 379	23 400 603
550	Avsetninger til bundne driftsfond	11 905 259	6 721 884	6 721 884	11 432 465
SUM AVSETNINGER		44 523 809	23 461 896	38 483 906	38 560 998
580	Ikke disponert nto. regnskapsm. mindreforbruk	2 847 878	-	-	14 719 379
980	Regnskapsmessig merforbruk				

Brutto driftsresultat.

Brutto driftsresultat viser resultatet av den ordinære drift inkludert avskrivninger på varige driftsmidler. Resultatet gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsresultatet, samt evne til å avsette midler til senere års bruk. Brutto driftsresultat er i 2011 negativt med 5,9 mill. Det er en negativ utvikling i forhold til året 2010.

Driftsinntekter:

Den viktigste finansieringen av kommunens drift er skatteinntektene og rammetilskuddet. Fra regnskapsåret 2010 til 2011 har vi hatt en oppgang på 10,2 mill. i rammetilskuddet. Økningen skyldes svikt i skatteinntektene med 14,2 mill.

Inntektsutjevningen utjevner forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Inntektsutjevningen for kommunene omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatt fra kraftforetak.

Kommunens samlede inntekter økte nominelt med 6,9 % i forhold til 2010. Det tilsvarer en realvekst på 4,1%, når det korrigeres for lønns- og prisvekst. Realveksten er her definert som nominell vekst fratrukket veksten i den kommunale deflator (pris- og lønnsvekst). Den kommunale deflatoren i 2011 er oppgitt til 2,8 prosent. Den er dekomponert i to deler, lønnsveksten ble 3,25% (vekt 2/3), og prisveksten ble på 2,0% (vekt 1/3%).

Driftsutgifter:

Lønnsutgiftene inklusiv de sosiale utgiftene er den største utgiften kommunen har, den utgjør 70 prosent av de totale driftsutgiftene. De sosiale utgiftene består for det meste av pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift.

Kommunens premieavvik har blitt redusert fra 13,1 mill kroner til 12,8 mill. kroner fra 2010 til 2011. Premieavviket blir ført som inntekt i kommunens regnskap. Denne inntekten er en beregnet inntekt, og vil tære på kommunens likviditet. Premieavviket skal imidlertid tilbakeføres over 15 år. Kommunen har valgt modellen med å tilbakeføre premieavviket i løpet av 15 år. Problemene blir skjøvet fremover i 15 år. I regnskapsåret 2012 vil tilbakeføringen bli 10 år.

Utgifter til kjøp av varer og tjenester til kommunens tjenesteproduksjon økte med 39 prosent fra 2010 til 2011. Prisveksten på kjøp av varer og tjenester var i 2011 på 2,0 %. Volumveksten ble dermed på 37 prosent. Budsjettavviket var på 20%.

Vesentlige avvik i forhold til revidert budsjett:

I løpet av 2011 er det noen poster som har endret seg mye. Det er tilstrebet å ta høyde for de fleste endringene i løpet av 1 og 2 budsjettrevisjon, men man har ikke klart å utligne alle forutsetningene.

Nedenfor er det listet opp de største endringene i budsjettet.

- Andre salgs og leieinntekter art(620-670), her har vi fått inn over 7 mill. mer enn revidert budsjett. Det skyldes deler av konsesjonskraften som er salg avgiftspliktig inntekt skal føres på art 650, men i budsjettet er all konsesjonskraft budsjettet på art 890. Ergo skyldes feil bruk av konto art. Tilkoblingsavgift og årsgebyr på VAR området er blitt høyere enn revidert budsjett på grunn av at vi bruker selvkostmetoden. De andre inntekter er leieinntekter, festeavgift og billettinntekter som ikke har blitt justert opp
- Overføringer med krav til motytelse art(700-770), her er det 43 mill. mer i inntekter enn revidert budsjett. Det skyldes at prosjektet Knaben sand har fått et tilskudd i 2011 på 14 mill. denne er ikke regulert i budsjettet. 4 mill. kommer fra statstilskudd til skoler og barnehager som ikke er blitt regulert. Kommunen har fått 7,5 mill. mer i sykepengerefusjon enn det som var budsjettet. Foreldrepenger utgjør 5 mill. Andre inntekter/refusjoner kommer fra Listerrådet og Listerfondet på ca. 4 mill, dette er et selvstendig regnskap som er integrert i kommuneregnskapet. Ved slutten av året blir det gjort opp, slik at det verken er en utgift eller inntekt for kommunen. Kommuneregnskapet blir blåst opp på utgift og inntektssiden på grunn av bruk av arter.
- Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen, art(100-285-(160-165), her er avviket 26,2 mill. De største avvikene er bruk av kalk på 1,6 mill., men motposten her blir bruk av bundne fond kalk. Slik at det verken er en utgift eller en inntekt for kommunen. Grunnarbeid angående Knaben sand prosjektet er på 12,7 mill. Dette er ikke tatt høyde for i budsjettet. Utgiftene blir kompensert for tilskuddet vi får fra staten på 14 mill. Vedlikeholdsoppgaver 1,9 mill., brøyting 1,387 mill, og strøing 0,937 mill. skyldes en hard vinter i 2011. Strømutgiftene er 1,46 mill. mer enn revidert budsjett.

Resultat eksterne finanstransaksjoner

Som nevnt over skal brutto driftsresultat bidra til å dekke kommunens netto finanstransaksjoner. Når brutto driftsresultat ble negativt på 5,9 millioner kroner, betyr det at det ikke er midler fra driften til å dekke finanskostnadene. Resultatet for eksterne finanstransaksjoner ble negativt på 1,2 millioner kroner. Årsaken til at denne ikke kom i null var at vi måtte inntektsføre deler av utbytte fra Agder energi til investeringsregnskapet. Summen av brutto driftsresultat, resultat fra eksterne finanstransaksjoner og motpost avskrivninger ble dermed positivt med 13,7 millioner kroner.

Kommunen har flytende og fast rente. Det er 90 millioner som er bundet opp til en renteswap på 4,68%. Det resterende av lånet har flytende rente på 3 MND.NIBOR. 1 % renteøkning vil tilsi ca.3,3 millioner kroner i økte renteutgifter. Økonomisjefen hadde sett det formålstjenlig å ikke binde låneporteføljen til fastrente, men heller la hele låneporteføljen ha en flytende rente.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	2 011	Opprinnelig budsjett 2011	Reg. budsjett 2011	2 010
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	12 409 080	14 320 000	14 470 000	11 053 667

Kommunen fikk mindre renteutgifter enn det som var budsjettert. Denne posten består av renter på kommunallån og tap på finansielle instrumenter. Mesteparten av differansen mellom budsjett og regnskap skyldes avsetning skyldig renter til "Terra". Det var i budsjettet budsjettert til 2 mill., regnskapsmessig ble det 0,85 mill.

Renteinntekter, utbytte og eieruttak	2 011	Opprinnelig budsjett 2011	Reg. budsjett 2011	2 010
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	26 757 204	23 777 916	23 656 916	23 575 650

Inntektene er fra renter av bankplasseringene, formidlingslån, gevinst finansielle instrumenter og aksjeutbytte Agder energi. I forhold til revidert budsjett så hadde kommunen et positivt avvik på 3,1 millioner kroner. Det skyldes renteinntekter fra bankplasseringene, kommunen har vært aktivt ute i bankmarkedet og fått gode avtaler i forhold til 3Mnd. Nibor. Kommunen har fremskaffet avtaler som ligger på nærmere 100 basis punkter til 3Mnd. Nibor. Bankavtalen gir 20 basispunkter.

Avdrag investeringsformål

Minimumsavdrag	2 011	Opprinnelig budsjett 2011	Reg. budsjett 2011	2 010
Avdragsutgifter	15 500 000	15 500 000	15 500 000	14 501 575

Avdrag på lån til investeringsformål ble likt som revidert budsjettert.

Kommunen har økt avdragsutgiftene med 1 mill. fra 2010 til 2011.

Det økonomiske handlingsrommet påvirkes av i hvilken grad kapitalutgiftene binder opp andeler av driftsinntektene.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. For å sikre en forsvarlig formuesforvaltning, er det anbefalt at netto driftsresultat i prosent av inntektene minimum bør være 3 prosent samlet for kommunesektoren. For å opprettholde et stabilt investeringsnivå uten reell økning av gjelden, er det nødvendig at netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene holder seg på et relativt høyt nivå.

Netto driftsresultat for Kvinesdal kommune er på 2,9 prosent

Regnskapsmessig mindre forbruk:

Bunnlinjen i kommunens driftsregnskap kalles regnskapsmessig mindreforbruk/merforbruk. Kommuneregnskapet er finansielt orientert og tar utgangspunkt i inntektene som kommunen har tilgjengelig. Et forbruk ut over inntektene er dermed et merforbruk og gir et underskudd. Bunnlinjen tar opp i seg både ordinære driftsposter, renter og avdrag samt de interne finanstransaksjonene. Interne finanstransaksjoner er bruk av og avsetning til fond og overføring til investeringsregnskapet .

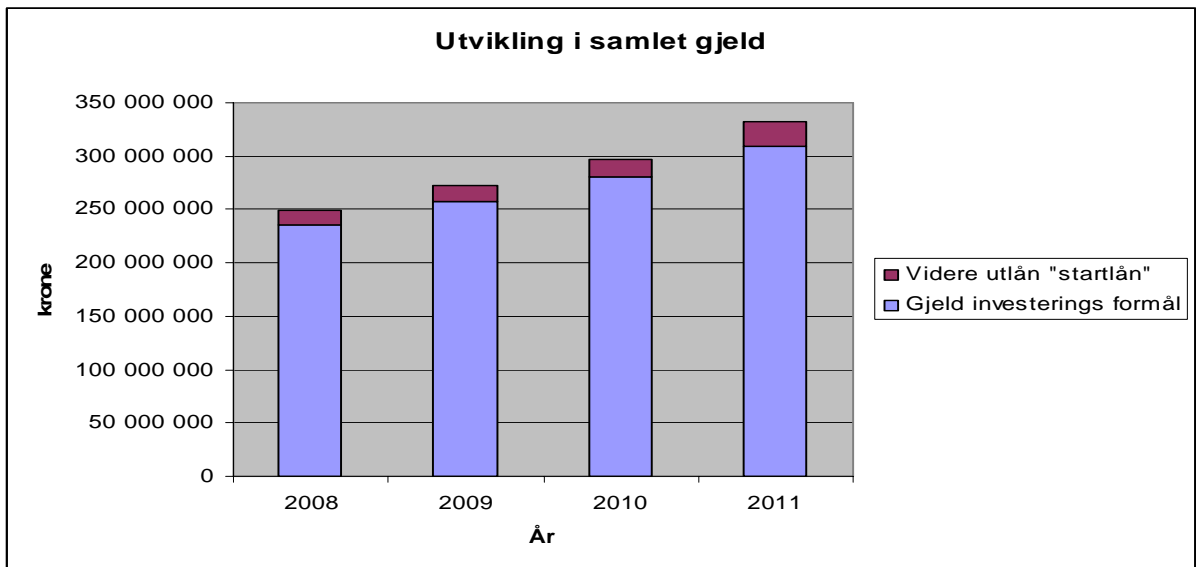
Regnskapet for Kvinesdal kommune viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 2,848 mill. Årsaken til mindreforbruket kan oppsummeres slik:

• Merforbruk i drift	-0,26 mill.
• Mindreforbruk næring, planleggingskostnader	1,676 mill.
• Utlodding av tomt (adm.vedtak 469/11)	-0,240 mill.
• Brannvesen merforbruk	-0,036 mill.
• Tilleggsbevilgning politisk	0,081 mill.
• Pensjon (premieavvik 4,9 mill)	3,9 mill.
• Vindkraftanlegg	0,031 mill.
• Mindre personskatt	-13,894 mill.
• Mindre naturressursskatt	-0,277 mill.
• Mer eiendomsskatt	0,548 mill.
• Mer konsesjonskraftsalg	0,311 mill.
• Økt rammetilskudd	10,254 mill.
• Økt integreringstilskudd	0,261 mill.
• Redusert moms refusjon	-4,332 mill.
• Økt rentekompensasjon eldreomsorg	0,430 mill
• Mindre renteutgifter	1,665 mill.
• Mer renteinntekter	2,730 mill.

Utviklingen i kommunens lånegjeld:

Kommunen har en høy andel lånefinansiering av sine investeringer, noe som medfører høye rente-og avdragsutgifter. Kommuneloven stiller også som kjent krav til hvor store avdrag som minimum må dekkes over driftsbudsjettet. KL.§ 50 pkt.7.

Kvinesdal kommunes gjeld er fordelt på to hovedgrupper. Dette er lån opptatt til investeringsformål og lån knyttet til videre utlåneordninger – ”startlån”. Kvinesdals kommunes gjeldsforpliktelse øker kraftig. Dette skyldes store årlige investeringer, samt liten egenfinansieringsevne.

	2008	2009	2010	2011
Gjeld investerings formål	235 240 395	257 206 134	280 531 602	309 576 791
Videre utlån "startlån"	13 979 980	15 002 856	16 424 999	22 244 256

Avviksanalyse av driften:

Regnskapsskjema 1B Driftsregnskapet, fordelt på virksomhetsområder				
	Regnskap 2011	Opprinnelig budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Regnskap 2010
Støtte	21 277 018	20 873 000	21 347 800	20 421 785
Rådmann og fellesutgifter	20 832 241	22 909 000	22 053 177	20 981 741
Servicekontoret	2 773 057	2 731 000	2 830 000	2 657 987
Kirken	3 835 063	3 730 000	3 835 063	4 174 000
Grunnskole felles/etterutdanning	1 556 834	3 100 000	2 300 000	1 195 425
Liknes skole	19 904 341	19 250 000	19 841 000	19 898 606
Austerdalen skole	6 704 399	6 510 000	6 744 000	6 353 906
Vesterdalen skole	5 837 817	5 810 000	5 966 000	5 645 460
Kvinlog skule	9 599 160	9 280 000	9 559 500	9 648 004
Feda skole	6 308 343	5 840 000	5 976 000	5 854 658
Kvinesdal ungdomsskole	18 467 101	18 500 000	18 970 000	18 944 113
Barnehager	31 304 967	29 211 000	31 317 986	9 469 743
Disposisjonskonto	-5 203 584	-5 150 000	-5 450 000	-5 680 901
NAV	10 212 354	9 419 000	9 726 000	653 051
Levekår	26 315 263	25 301 000	27 132 000	31 621 673
Boligbaserte tjenester	28 731 602	27 041 000	27 659 934	27 486 600
Åpen omsorg	38 460 808	34 916 000	36 733 316	35 365 884
Kvinesdal bo og rehabiliteringssenter	37 618 662	35 744 000	36 694 587	31 867 919
Plan og miljø enheten	4 702 097	6 537 000	6 827 029	4 730 046
Kulturenheten	9 399 816	8 590 000	8 847 209	8 762 310
Teknisk drift	23 356 044	21 211 000	22 576 342	20 642 893
Brannvesen/feievesen	3 234 419	3 198 000	3 198 000	3 129 970
Tilleggsbevilgninger	0	200 000	81 021	-2 349 237
Pensjon	-2 607 072	2 790 000	1 290 000	0
Lønnsporten	0	2 500 000		0
Vindkraft anlegg	-30 613	0	0	0
Næring	1 574 000	0	3 250 000	
Finansielleposter				1 150 000
Netto fordelt til drift	324 164 137	320 041 000	329 305 964	282 625 637

Sektorer	Regnskap 2011	Opprinnelig budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Avvik
Skolesektoren	68 377 995	68 290 000	69 356 500	978 505
Barnehagesektoren	31 304 967	29 211 000	31 317 986	13 019
Pleie og omsorgssektoren	131 126 335	123 002 000	128 219 837	-2 906 498
Sektor for samfunnsutvikling	71 275 609	71 397 000	72 859 757	1 584 148

Driften fikk økt rammene med 2,302 mill. i første budsjettrevisjon og andre budsjettrevisjon med 4,681 mill. Totalt for 2011 ble driften økt med 6,983 mill. Mange av disse bevilgninger vil også ha effekt for 2012 og fremover.

Kommentarer til regnskapsskjema 1B.

Støtte:

Denne enheten dekker utgifter til kommunekassen og politiske styringsorgan. Enheten har så godt som styrt mot balanse med et mindre forbruk på 0,071 mill i forhold til regnskap og budsjett. I prosent så blir avviket 0,3%

Rådmann og fellesutgifter:

Mindreforbruket kommer av mindre utgifter til seniortiltak og andre poster på ansvaret fellesområdet

Skolene:

Totalt så hadde skolene et mindreforbruk på 0,978 mill.

- **Kvinesdal ungdomsskole** har et mindreforbruk på 0,5 mill., avvik på 2,65%. Det skyldes at refusjon foreldre penger ikke har blitt budsjettert som en inntekt.
- **Feda skole** har et merforbruk på 0,332 mill., et avvik på 5,56%. Merforbruket skyldes i all hovedsak bruk av vikarer.

Pleie og omsorgssektoren:

I regnskapsåret 2010 gikk omsorgssektoren med et mindreforbruk på 2,2 mill. I år så har de et merforbruk på 3,392 mill.

De enheter som er årsaken til merforbruket er Åpen omsorg, Kvinesdal bo og rehabilitering og boligbaserte.

- **Enheten Levekår**

Det gode resultatet på 0,82 mill. skyldes:

Merinntekt på voksenopplæringen i forhold til budsjett, her har vi fått inn 2,08 mill. mer enn budsjettert. Voksenopplæringen har hatt større gruppe med samme bemanning. Det medfører at vi får synergieffekt av stordriftsfordelen.

Barnevernet som i 2012 har blitt et eget ansvarsområde hadde i 2011 et merforbruk på 0,75 mil., til tross for tilleggsbevilgninger i løpet av året.

Enheten Levekår har lite påvirkning på regnskapet til barnevernet siden dette driftes av Farsund kommune. Slik sett kan vi si at enheten hadde et mindreforbruk på 1,567 mill.

- **Boligbaserte tjenester** hadde et merforbruk på 1,072 mill. Det meste av forbruket skyldes overforbruk av lønnsutgifter og vikarbruk. Dette har igjen sammenheng med at denne avdelingen produserer flest ressurskrevende tjenester.
- **Åpen omsorg** hadde et merforbruk på 1,727 mill., det skyldes i hovedsak to avdelinger.
Hjemmesykepleien og Fjotland omsorgssenter, årsaken er vikarbruk. Fjotlandsheimen hadde alene et merforbruk på 1,57 mill. Tiltak som er satt i gang i løpet av 2012 er å ha månedlig rapportering til kommunalsjef innenfor pleie og omsorgssektoren.
- **Kvinesdal bo og rehabilitering**, merforbruket her skyldes hovedsakelig vikarbruk.

Sektor for samfunnsutvikling:

- **Plan og miljøenheten** har et mindreforbruk på 2,1 mill.
Forklaringen er at kalkingsfondet har fått 0,2 mill. mer enn budsjettet. Tildelte trafikksikkerhetstiltaksmidler og universell utforming er nesten ikke brukt, disse har kommunestyret i sak K92/11 "overførte bevilgninger" overført til budsjettåret 2012. Det har gått ut en person i barselpermisjon uten at det har blitt ansatt en vikar. Har fått tildelt lønnsmidler siden juli 2011, har ansatt personer i desember 2011.
- **Kulturenheten** har mindreinntekt på 0,553 mill.
Kinoen har hatt lavere inntekter enn budsjettet pga. dårlig kino år. Kultur antar lavere besøkstall henger i hop med at nabokommunene har innført digitale kino. Og at kulturhuset har vært en byggeplass store deler av året. Det forventes at dette tar seg opp når kulturhuset er ferdig bygget.

Utsikten kunstsenteret har et overforbruk på 0,112 mill. skyldes periodisering av utgiftene fra år til år.

- **Teknisk drift**
Enheten består også av selvkostområdet, vann, avløp og renovasjon (VAR området). Enheten hadde totalt sett et merforbruk på 0,78 mill. Det reelle merforbruket er 1,531 mill. siden VAR bidro til å forbedre enheten med 0,751 mill. Det er planlagt å ta ut VAR området på et eget område.
Merforbruket på 1,531 mill. skyldes, økte utgifter på strøm, strøing og brøyting.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet omfatter utgifter og inntekter til investeringer i bygg og anlegg, kjøp og salg av aksjer\andeler, renter og avdrag videreutlån og utlån av egne midler. I investeringsregnskapet føres i tillegg avsetninger og bruk av fond til investeringsformål. Investeringsregnskapet er et selvstendig regnskap.

Regnskapsskjema 2A Investeringsregnskapet				
	Regnskap 2011	Opprinnelig budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Regnskap 2010
FINANSIERINGSBEHOV				
Investeringer i anleggsmidler	42 229 641	42 220 000	90 872 930	73 053 535
Utlån og forskutteringer	7 918 137	6 025 000	6 025 000	5 242 251
Avdrag på lån	1 492 284	2 600 000	2 600 000	2 933 795
Dekking av tidligere års udekket	0	0	0	4 369 605
Avsatt til inndekking av udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	340 182
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	51 640 062	50 845 000	99 497 930	85 939 367
FINANSIERING				
Bruk av lånemidler	-32 790 420	-39 278 000	-68 680 820	-57 346 328
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-3 566 879	0	-831 964	-2 312 680
Tilskudd til investeringer	-385 000	0	0	-1 162 000
Mottatt avdrag på utlån og refusjoner	-2 757 199	-5 542 000	-7 814 000	-9 729 750
Andre inntekter	-1 674 000		-1 512 000	-2 582 139
SUM EKSTERN FINANSIERING	-41 173 497	-44 820 000	-78 838 783	-73 132 897
Overført fra driftsbudsjettet	-10 251 643	-6 025 000	-10 251 643	-3 727 930
Bruk av avsetninger	-214 922	0	-10 407 504	-9 078 541
SUM FINANSIERING	-51 640 062	-50 845 000	-99 497 930	-85 939 368
UDEKKET (-)UDISPONERT	0	0	0	0

Investeringsregnskapet viser et finansieringsbehov på 51,6 millioner kroner. Ca. 61,5 prosent av finansieringen består av låneopptak og resten er fra bruk av fond og overførsel fra drift til investering. Investeringsregnskapet viser et udekket beløp på 0 kroner. Det vil bli fremmet en egen sak i forbindelse med årsavslutningen angående videreføring av investeringsprosjekter som ikke er blitt avsluttet i 2011.

Det er kun 42,2 mill. av revidert budsjett på 90,8 mill. som er ferdigstilt av investeringsprosjektene. Det er prosjekter for 17,1 mill. som ikke er påbegynt og resten av prosjektene som ikke er ferdigstilt vil bli videreført i budsjettåret 2012, det tilsvarer litt over 30 mill. Avviket på 48,6 mill. kunne blitt mindre hvis kommunen hadde nedskrevet budsjettpostene til virkelig forbruk. Kommunen har brukt veilederen i "budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet" som er utgitt av kommunal- og regionaldepartementet ved avslutning av investeringsregnskapet.

Inntekter fra salg av anleggsmidler var budsjettert til 0,83 mill. (salg av doktorboligen). Kommunen har fått inn 3,566 mill., som skyldes tomtsalg.

Punktet ”mottatt avdrag på utlån og refusjoner” av skjema 2A, denne posten består av hva innbyggerne har betalt inn i avdrag til startlånene. Det er budsjettert 1,3 mill., og det er betalt inn 1,31 mill. Årsaken til avviket mellom regnskap og revidert budsjett er at forventet tilskudd fra fylkeskommunen på 4 mill. som gjelder kulturhuset og miljøpark 1,2 mill. ikke er blitt mottatt av kommunen i 2011.

Kommunestyret har vedtatt å ta opp 5 mill. i start lån for 2011 jfr. Sak i kommunestyret den 15.12.10 k-sak-83/10 pkt.5. Kommunen hadde ved inngangen av 2011 igjen 1 mill. fra tidligere opptak av start lån. Totalt så hadde kommunen disponible startlån på 6 mill i 2011. Det er i 2011 blitt brukt 1 mill. for mye.

Regnskapsskjema 2B investeringsregnskap viser oversikt over de forskjellige prosjektene med sammenligning av regnskap og budsjett. Disse er vist i årsregnskapet.

Investeringsregnskapet viser at egenfinansieringsgraden i 2011 var på ca.40%. Den høye lånefinansieringsgraden innebærer en betydelig gjeldsoppbygging.

Balansen:

Oversikt over balansen			
Kap.		2 011	2 010
	Eiendeler	1 305 907 123	1 265 927 332
2.2	Anleggsmidler	1 083 266 688	1 062 797 404
2.27-2.29	Faste eiendommer og anlegg	410 662 853	388 219 326
2.24-2.26	Utstyr, maskiner og transportmidler	69 889 098	75 013 512
2.22-2.23	Utlån	22 983 711	17 100 949
2.20	Pensjonsmidler	381 315 995	384 836 545
2.21	Aksjer og andeler	198 415 030	197 627 072
2.1	Omløpsmidler	222 640 435	203 129 928
2.19	Premieavvik	14 289 040	13 155 567
2.13-2.17	Kortsiktige fordringer	46 285 209	34 412 910
2.18	Aksjer og andeler	2 490 734	2 336 887
2.12	Sertifikater	-	-
2.11	Obligasjoner	1 200 000	12 429 075
2.10	Kasse/bank/post	158 375 452	140 795 489
	<i>Sum eiendeler</i>	1 305 907 123	1 265 927 332
	Egenkapital og Gjeld		
2.5	Egenkapital	365 997 213	431 240 833
2.56	Disposisjonsfond	58 723 336	42 060 594
2.58	Endring av regnskapsprinsipp	(7 917 166)	(7 917 166)
2.51-2.52	Bundne driftsfond	22 757 313	24 304 455
2.53-2.54	Ubundne invest.fond	2 890 324	2 890 324
2.55	Bundne invest.fond	737 646	737 646
2.5950	Regnskapsmessig mindreforbruk	2 847 878	14 719 380
2.5900	Regnskapsmessig merforbruk	-	-
2.5960	Udisponert i investeringsregnskapet	-	-
2.5970	Udekket i investeringsregnskapet	-	-
2.5990	Kapitalkonto	285 957 884	354 445 601
	Gjeld		
2.4	Langsiktig gjeld	832 817 697	724 740 616
2.40	Pensjonsforpliktelse	500 996 650	427 784 014
2.41-2.42	Ihendehaverobligasjonslån	-	-
2.43-2.44	Sertifikatlån	-	-
2.45-2.49	Andre lån	331 821 047	296 956 602
2.3	Kortsiktig gjeld	107 092 213	109 945 883
2.31	Kassekreditt	-	-
2.32-2.38	Annen kortsiktig gjeld	105 584 656	109 628 335
2.39	Premieavvik	1 507 557	317 548
	<i>Sum EK og gjeld</i>	1 305 907 123	1 265 927 332
		(0)	(0)
	Memoriakonti		
2.9	Memoriakonto	(0)	(0)
2.9100	Ubrukte lånemidler	35 508 892	16 388 812
2.9200-29899	Andre memoriakonti	744 137	1 738 959
2.9999	Motkonto for memoriakontiene	(36 253 030)	(18 127 772)

Anleggsmidlene:

Verdiendring på anleggsmidlene fra 2010 til 2011 skyldes aktivering av nye investeringer i 2011 og avskrivninger av alle anleggsmidlene.

Pensjonsmidlene har blitt redusert med 3,5 mill. fra 2010 til 2011, disse utgjør KLP (kommunale landspensjonskasse og SPK (statens pensjonskasse). Denne økningen er basert på beregninger som viser forskjellen mellom innbetalinger, forventet avkastning av pensjonsmidler og faktisk utbetalinger.

Omløpsmidler:

Obligasjoner har blitt redusert med 12,5mill. fra 2010 til 2011. Årsaken til det er at vi har solgt aksjeindeksobligasjonen Hjartdal og Gransherad sparebank. Denne ble innløst i september 2011. Bankinnskudd har økt med 18 mill. og fordringene har blitt økt med 12 mill. fra 2010 til 2011.

Egenkapital:

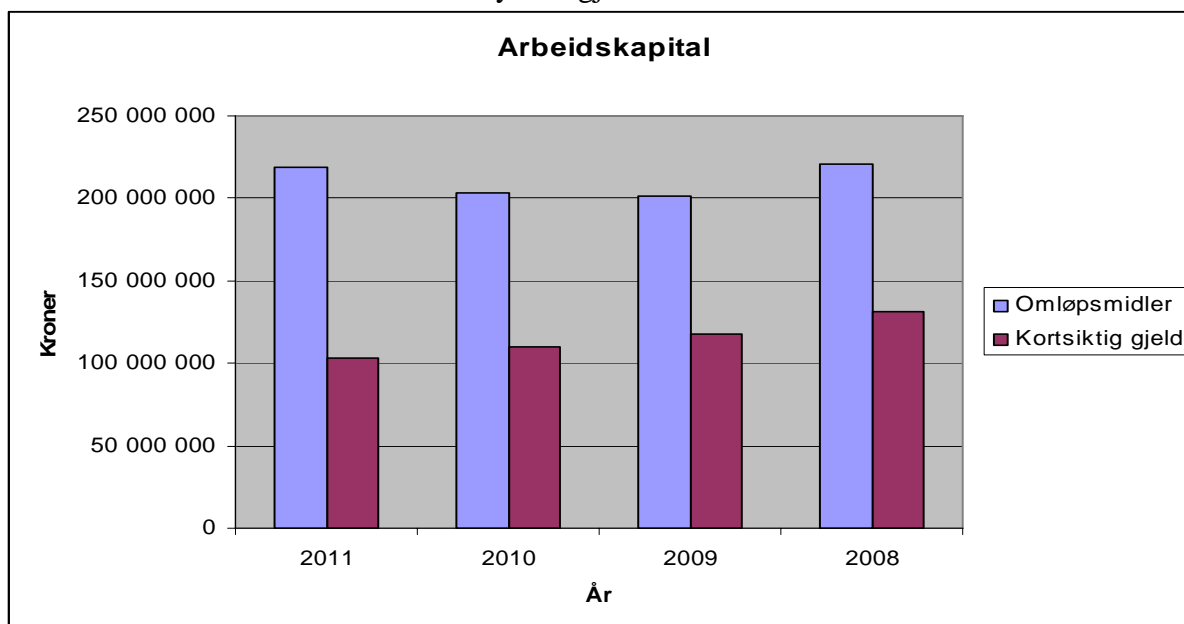
Egenkapitalen er styrket som følge av avsetning til disposisjonsfond. Det regnskapsmessige mindreforbruket på 2,8 mill. er også med på å styrke egenkapitalen.

Gjeld:

Årsaken til økning i gjeld er økte pensjonsforpliktelser, og lånefinansiering av investeringene.

Arbeidskapital:

Differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld er arbeidskapitalen. Den gir uttrykk for kommunens evne til å betjene gjelden. Hvis endring i arbeidskapitalen er positiv så indikerer det at kommunens likviditet har blitt styrket igjennom året.

Vi ser at differansen mellom omløpsmidlene og kortsiktig gjeld er stabile innenfor tidsperioden 2008-2011.

Likviditetsgrad

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgrad. Denne forteller om kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser.

Det er to likviditetsgrader:

Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler/kortsiktig gjeld, og bør være større enn 2.

Likviditetsgrad 2 = mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld, og bør være større enn 1.

Kommunens likviditetsgrad i 2011 er på:

- Likviditetsgrad 1 = 2,12
- Likviditetsgrad 2 = 1,53

Tabellen under viser likviditetsgrad 1 og 2 i perioden 2008 til 2011.

Vi ser at likviditeten har styrket seg frem til 2011.

Likviditetsgrad 1 og 2.				
	2011	2010	2009	2008
L1	2,12	1,85	1,71	1,68
L2	1,53	1,28	1,12	0,73

Konklusjonen er at kommunen har en god likviditet.

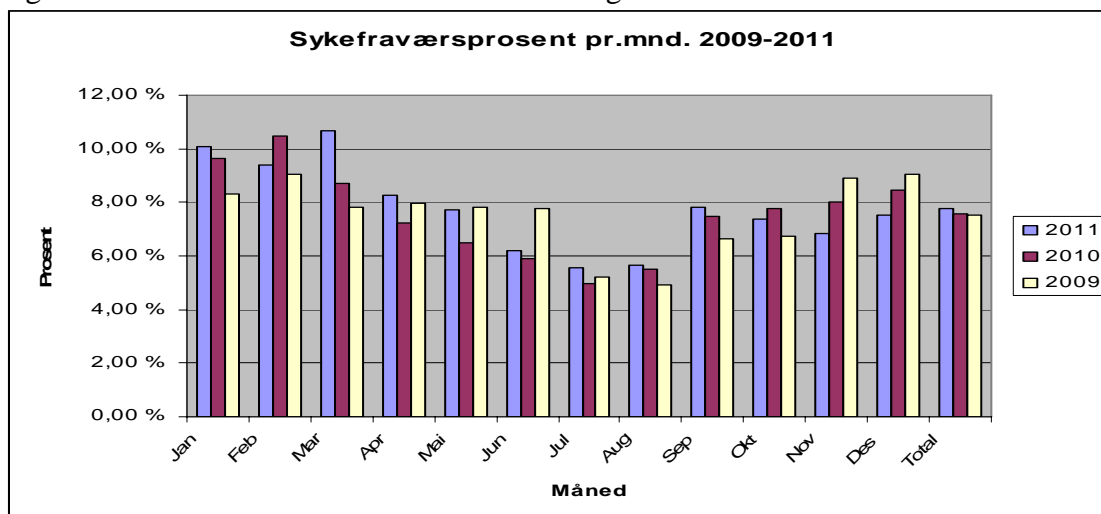
Sykefravær:

Sykefraværspersent- månedstall og samlet fravær for 2009 og 2011

År	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Total
2011	10,06 %	9,40 %	10,65 %	8,28 %	7,71 %	6,22 %	5,54 %	5,67 %	7,82 %	7,39 %	6,82 %	7,51 %	7,76 %
2010	9,62 %	10,49 %	8,69 %	7,25 %	6,49 %	5,90 %	4,98 %	5,52 %	7,50 %	7,78 %	8,03 %	8,45 %	7,56 %
2009	8,33 %	9,04 %	7,83 %	7,95 %	7,81 %	7,79 %	5,23 %	4,91 %	6,64 %	6,73 %	8,92 %	9,07 %	7,52 %

Oppstillingen viser den månedsvise utviklingen av sykefraværet i 2009 og 2011. Samlet ble sykefraværspersenten 7,76 % i 2011. Dette er en oppgang på 2,6% fra 2010 til 2011.

Figuren under illustrer den månedsvise utviklingen.

År	Totalt	Kort-	Lang-
	Fravær %	Tids%	Tids%
2011	7,74	2,04	5,7
2010	7,55	2,09	5,46

Tabellen viser korttids- og langtidsfraværet i prosent for kommunen i 2010 og 2011.

Likestilling og mangfold:

Kommuneloven §48, nr.5, 2.ledd stiller krav om at det må redegjøres for likestilling i kommunen i årsberetningen. Redegjørelsen skal inneholde faktisk tilstand, og iverksatte og planlagte tiltak for å fremme likestilling og forhindre forskjellsbehandling i strid med lovverket.

Figuren under viser ansatte og årsverk.

Stillingsfordeling			
Tekst	2011	2010	2009
Antall årsverk	439	438	442
Antall ansatte	597	584	590
Antall kvinner	501	484	496
% andel kvinner	84	83	84
Antall menn	96	100	94
% andel menn	16	17	16
Antall kvinner i ledende stillinger	16	15	14
% andel kvinner i ledende stillinger	46	44	46
Antall menn i ledende stillinger	19	19	17
% andel menn i ledende stillinger	54	56	54

En stor andel av kommunens årsverk utføres av kvinner. Enheter som levekår, pleie og omsorg og barnehage er med stor overvekt av kvinnelige arbeidstakere. Langt flere kvinner enn menn arbeider deltid.

Arbeidstid

Arbeidstidsordningen er lik for begge kjønn.

Sammensetning av kommunestyrets medlemmer pr. 31.12.10:

	Antall	Andel
Kvinner	9	33%
Menn	18	67%
Sum	27	100%

Kommunestyret har en kvinnerepresentant på 33%.

Forrige kommunestyre sammensetning var det 41% kvinner og 59% menn.

Sammensetning av rådmannens ledergruppe pr. 31.12.11:

	Antall	Andel
Kvinner	11	48%
Menn	12	52%
Sum	23	100%

Tiltak som er iverksatt etisk standard:

- Etisk refleksjon – brukes i praksis i helse- og omsorgstjenestene.
- Oppfrisking av etiske retningslinjer på ledermøte i februar 2011
- Påminning på intranettsidene i mai 2011.
- Kommunedag- nevnt i rådmannens tale.

Tiltak som er iverksatt Likestilling:

- Satsingsområde i kommuneplanen. Utarbeidelse av en egen kommunedelplan på levekår og likestilling. Arbeidet pågår.
- Kommunalt råd for funksjonshemmede og eldrerådet gjennomført befaring på kommunale bygg. Avsatt penger til tiltak for universell utforming.

Helse miljø og sikkerhet:

2011 har vært ett travelt år innen HMS arbeidet. Det har vært fokus på mange ting, blant annet sykefravær, medarbeiderundersøkelse, medarbeiderskapskurs, stoffkartotek, internkontroll for å nevne noe. HMS er ett stort fagfelt og det berører alle ansatte.

Målet for sykefravær var i 2011 å være under 7 %. Resultatet ble 7,7 %. Det er godt under landssnittet som er på over 9 %. Det jobbes mye med å forebygge og tilrettelegge slik at sykemelding kan unngås og reduseres. Dette gjøres i alle ledd i organisasjonen, og med godt resultat. Lederne følger godt opp og får til gode løsninger innenfor de rammene vi har.

Medarbeiderskapskursene har vært en satsning i 2011. Det har vært avholdt 12 kurs i høst og ca 260 medarbeidere har deltatt på kurset. Dette kurset håper vi kan være med å skape gode arbeidsmiljø rundt i de enkelte avdelingene. Vi ønsker bevisste og selvgående medarbeidere som trives på jobb.

Medarbeiderundersøkelsen gjennomføres årlig og er den store kartleggingen av hvordan Kvinesdal kommunes ansatte har det på jobb. Deltakelsen i 2011 var på 77 %. Det er den høyeste deltakelse av alle de årene vi har hatt undersøkelsen. Målet var på 75 %. Stort sett har viser undersøkelsen at ansatte trives i sitt arbeid i Kvinesdal kommune.

Kvinesdal kommune arrangerte ”Kommunedagen” for 4. gang. Alle fast ansatte er invitert til å være med på en dag som skal gi påfyll av inspirasjon og faglig innhold, og takk for godt arbeid. Det ble en suksess både i form av antall deltakere, som var rekord både på dags- og kvelds arrangementet, og form av tilbakemeldinger på innholdet.

Eco online er kommunens stoffkartotek. Dette programmet har det blitt jobbet mye med i 2011. Nå er nesten alle avdelinger og enheter ”oppe og går” på dette. Det er viktig for å sikre at ansatte ikke utsettes for farlige stoffer, og for at de skal vite hva de skal gjøre hvis de får skader av kjemikalier.

Bedriftshelsetjenesten har også gjort en innsats på dette området.

Internkontroll HMS er viktig og ett stort arbeid. Det er et arbeid som aldri vil ta slutt, men vi har kommet i gang. Vi har en del arbeid igjen før vi kan si oss fornøyd med dette. Kvinesdal Kommune bruke QM+ som sitt internkontrollprogram.

Personalpolitiske målsettinger:

Kvinesdal kommune skal forvalte personalressursene slik at kommunes befolkning får raske og gode tjenester i tråd med løpende prioriteringer. Virksomheten skal være omstillingsdyktig i forhold til endringer i omgivelsene og ytre rammevilkår. Den må derfor innrettes med henblikk på å sikre de ansattes trygghet og tilhørighet, ansvar og lojalitetsfølelse, læring og utvikling.

Personalutvikling og opplæring:

Det må tilrettelegges for at den enkelte arbeidstaker i størst mulig grad får brukt sine kunnskaper, erfaringer og personlige egenskaper i sitt arbeid. Opplærings- og utviklingstiltak gjennomføres i henhold til plan. Årlige medarbeidersamtaler er et redskap og en arena i dette arbeidet.

Holdninger:

Det skal i alle ledd vises omtanke, respekt og toleranse for enkeltmennesket. Hver enkelt skal også vise lojalitet i forhold til mål og beslutninger som er fattet., og vise ansvar for å bidra konstruktivt i forhold til problemer og utfordringer som oppleves i arbeidet.

Fortløpende opplæring og dialog om kommunens kommunikasjonsregler og kursene i medarbeiderskap er virkemidler for å skape god organisasjonskultur og samhandling.

Lederutvikling

Kommunen driver aktivt arbeid med sikte på å styrke og utvikle enhetslederne og avdelingslederne.

Tiltak for å redusere tidligpensjonering

Kommunen har en seniorplan med offensive og effektive tiltak. Selv om planen har hatt kort virketid, er tendensen at færre ansatte tar ut AFP ved fylte 62 år og m.a.o. står lenger i arbeid.

Klima og miljø

Energi- og klimaplan ble vedtatt i 2009. Denne inneholder felleskommunale tiltak og kommunespesifikke tiltak. I desember 2009 ble "Folk som tar miljø på alvor", kortversjonen av Energi- og klimaplan Lister delt ut til alle husstander. Kvinesdal har en administrativ styringsgruppe som skal ivareta det kommunale arbeidet i forhold til vedtatt plan. Ansvar for igangsetting av de felleskommunale tiltakene er lagt til Listerrådet. Det foreligger mye nyttig informasjon på nettsidene til: livskraftig.bedrekommune.no

Mer enn 30% av klimagassene har forsvunnet i Lister de siste 20 årene. Overgang til mer fornybar energi i husholdningenes er kanskje det mest imponerende trekket i utviklinga. Og gledelig er det at mange områder bidrar positivt til reduksjoner. Energiforbruket i private husholdninger har ikke gått ned de siste årene. Når forbruket likevel går i positiv retning når det gjelder klima, er det fordi private huseiere i Lister har gått bort fra å fyre med olje og parafin. Bruken av ved er stabil og strømforbruket har økt med ca 10 % de siste fem åra. Fra 1991 til 2009 er klimabelastninga fra oppvarming av boliger i Lister redusert med 57 %. Tilsvarende tall for heile landet er 49

Utslippene fra mange aktiviteter er beregna i SSB sine tall. Beregningene kan brytes ned til kommunenivå, slik tabellen nedenfor er et eksempel på. En må imidlertid være forsiktig med å tolke for mye ut av kommunetallene, sier SSB. På SSBs nettsider kan det søkes i tallmaterialet. Liv Birkeland i prosjektet "Lister klima og miljø" kan kontaktes for spørsmål, diskusjon eller flere detaljer om energi- og klimatall fra kommunene i Lister.

Tabell: Beregna utslipp av klimagasser fra avfallsdeponi, jordbruk og personbiler i Lister i perioden 1991-2009. (Tall i 1000 tonn CO₂-ekvivalenter)

	Farsund		Flekkefjord		Hægebostad		Kvinesdal		Lyngdal		Sirdal	
	1991	2009	1991	2009	1991	2009	1991	2009	1991	2009	1991	2009
Avfallsdep.	9,9	6,2	3,5	2,3	0,7	0,6	1,1	0,6	1,0	1,1	0,1	0,2
Jordbruk	14,7	16,1	8,4	7,0	7,3	6,2	12,4	10,2	9,4	6,8	7,3	5,5
Personbil	9,2	9,7	10,9	12,9	2,4	2,5	11,9	10,8	10,0	11,6	4,5	4,5

Utviklingen fremover

Rådmannen har i flere år hatt fokus på å konsolidere drifta og tilpasse drifta til rammene. I god økonomistyring ligger friheten til å utvikle kommunen videre. Kommunen har store planer for fremtiden og da er det viktig at kommunen også har økonomisk handlingsrom til å realisere investeringer og andre tiltak som kan fremme ”Bolyst og attraktivitet”. Rådmannen vil fortsatt ha fokus på en effektiv drift, god kommunal tjenesteproduksjon, ivaretagelse av vår viktigste ressurs – alle våre gode medarbeidere, og sist, men ikke minst, ha så god økonomistyring at det gir mulighet til egenfinansiering av investeringer.